

Voorjaarsprogramma 2022

Weesper Filosofie Kring

Rond [het beeldendialoogtafelkleed](#) onderzoeken wij per bijeenkomst een thema van filosofische levenskunst en plaatsen het in interculturele perspectieven.

Woensdagen van 15.30 tot 17.30:
per keer spreken we het thema voor de dialoog steeds af.

Woensdag 18 mei: thema ‘Tussen *Kairos* en *Chronos*: van geworpenheid naar levensontwerp’

Laatste bijeenkomst dit voorjaarsseizoen!

Na het delen van de ‘vrijheidskwatrijnen’ als afronding van het thema van de vorige keer en mijn introductie over Nietzsche’s boek *Jenseits von Gut und Böse* en hoe deze visionaire filosoof ‘met de hamer’, met zijn beeldende teksten en zijn spelen met de taal, mij inspireerde, ontstond de dialoogronde, gewijd aan de uitgekozen boeken en hoe die inspirerend en vormend werkten op ieders levensreis en levensvisie.

Terugdenkend aan ons gesprek vis ik daar een uiterst boeiend en filosofisch relevant thema uit, wat ik wil voorstellen voor onze volgende en voor dit seizoen laatste bijeenkomst.

Vertaald naar de filosofische levenskunst luidt het thema: **“van geworpenheid naar levensontwerp”** en hoe die levenskunst te beoefenen.

Zowel in Marianne’s benadrukking van de contextuele/ culturele bepaaldheid van ieders moraal, als in Tineke’s reflectie op de kunst terug te gaan naar een oud gevoel dat bepalend kan doorwerken naar hoe je je (pleasend, verbindend of juist anderszins) opstelt naar anderen, en het innerlijke werk dat nodig is je daarvan te bevrijden. Heel expliciet ook in Marrits verhaal naar aanleiding van een boek van Krishnamurti hoorde ik de inspiratie vrij te komen van de bepaaldheid, de determinerende krachten vanuit het verleden (als zaadje dat zich sinds miljoenen jaren in mensen heeft gevormd).

Mooi te ontdekken hoe eigenlijk ook het thema ‘vrijheid’ doorwerkte in ons gesprek! We spraken af een ‘elfje’ te schrijven als poëtische vorm waarin we een essentie uit het gesprek kunnen oogsten.

Een Elfje is een gedicht dat uit elf woorden bestaat met de volgende opbouw:

Eerste regel: 1 woord

Tweede regel: 2 woorden

Derde regel: 3 woorden

Vierde regel: 4 woorden

Vijfde regel: 1 woord

Bij het maken van het gedicht gaan we uit van de symboliek van de natuurlijke elementen: aarde, water, lucht, vuur en ether. Dit geheel in de geest van Nietzsche's filosofie 'trouw aan de aarde' te blijven en de levenswil als bron voor het herijken van goed en kwaad; en in de geest van de symboliek op de Dialoogtafel en het spelmateriaal dat ik had meegenomen.

➔ Kies voor het eerste woord van de eerste regel een element, waarmee je trouw blijft aan je eigen inspiratiebron, wat je met ons deelde in de dialoog.

Voor Nietzsche zou dat de aarde zijn. Evenwel, in de lijn van Oosterse filosofen met thema's als bewustzijnsverruiming en het pad van verlichting zich te realiseren deel te zijn van het eenheidsbewustzijn, zou je wellicht eerder op lucht, vuur of ether uit kunnen komen. Associeer op het element door en kies een woord uit de sfeer van dat element als start voor je Elfje. Bij aarde kun je bijvoorbeeld denken aan woorden als aards, geworteld,...

De volgende woorden voor je elfje' kies je volgens een opbouw:

Tweede regel: 'goed en kwaad'

De twee woorden voor deze regel kun je eveneens uit de sfeer van het gekozen element kiezen. Bij het element aarde kun je bijvoorbeeld denken aan enerzijds 'vruchtbaarheid' die de aarde schenkt; en anderzijds 'aardbevingen'.

Derde regel: welk ethisch principe of levensmotto?

Kun je uit het boek dat jou inspireert een levensprincipe, morele basis of motto destilleren? Een motto uit de klassieke levenskunst luidt "Volg de natuur" of "Amor fati" of "Worden wie je bent".

Vierde regel: 4 woorden: Wat betekent dit voor jou?

Geef een voorbeeld of vertaling van dit principe of motto voor jouw leven.

Vijfde regel: 1 woord: klap op de vuurpijl

Geef met je laatste woord een puntige 'conclusie'!

Op basis van zowel Nietzsche's inspiratie 'trouw aan de aarde' te blijven als de Indiaanse levensfilosofie van het boek van Jack Forbes dat ik ook meebracht en in de nazit met het heerlijke geestrijke vocht vertelde, luidt mijn elfje:

Verworteling

Omhulling — Verbrokkeling

Zaadjes van liefde

Strooien in goede aarde

Ruimhartig

Ter voorbereiding voor de bijeenkomst van 18 mei

Bij het voorgestelde thema voor de volgende keer speelt **de tijd** een grote rol – en hoe daarmee om te gaan; met orakels, fatalisme, maakbaarheidsgeloof...?! In ons gesprek vertelde Marrit over het vrij worden van determinerende krachten uit het verleden om helemaal in het hier en nu te kunnen zijn en dus ook open voor de toekomst en naar elkaar te kunnen zijn. Daarom mijn voorstel om bij het thema “van geworpenheid naar levensontwerp” vooral ook bij de ‘tijd’ stil te staan.

Joke Hermesen schreef hier prachtige boeken over. Als tegenhanger van de aftikkende kloktijd, *Chronos* plaatst zij de Griekse god *Kairos* van de *goede* tijd. In alle culturen bestaan er orakelspelen, zoals de Chinese Yijing, het Ghanese Ifaspel, het Delphische orakel, Tarot kaarten en het koffiedik kijken. Met het duiden van de symboliek van het orakelspel zou je de nevelen waarin de toekomst zich hult ietsjes kunnen laten oplichten.

- ➔ Neem iets mee (een inspirerend boek over de tijd, een orakelspel, een symbolisch object voor jouw omgang met de tijd,...) voor onze dialoog over dit thema.

Ter inspiratie kun je lezen:

Uit de invalshoek van de Advaita Vedanta:

<https://wijsheidsweb.nl/wijsheid/is-altijd-lente/>

Vanuit Bergsons levensfilosofie door onze gast tijdens de zoomende bijeenkomst:

<https://wijsheidsweb.nl/wijsheid/henri-bergson-tijd-en-bewustzijn/>

En benaderd vanuit de quantum fysica:

<https://wijsheidsweb.nl/wijsheid/epr-de-tijdbom-die-einstein-plaatste/>

Woensdag 6 april: thema (voorbij) goed en kwaad

Bij de bespreking van het thema Vrijheid noemde Tineke ‘NIVEA’: Niet Invullen Voor Een Ander’.

Niets menselijks is ons vreemd! De dialoog is er juist ook voor bedoeld uitnodigende vragen te stellen, eerlijk en authentiek (niet vanuit ‘men’ maar vanuit zichzelf en de eigen ervaring) te antwoorden en elkaars meningen te bevragen.

In plaats van elkaar te willen overtuigen (al dan niet met rationele argumenten) elkaar helpen bewuster te worden van de eigen overtuigingen en vanzelfsprekende uitgangspunten, de heilige huisjes.

Er bestaan veel vormen van dialoog, doch in de kern gaat het om:

De kunst van het luisteren, open vragen stellen en authentiek antwoorden

Ter voorbereiding:

De titel van Nietzsche's boek '**Jenseits von Gut und Böse**' heb ik gekozen als ons thema voor de komende keer. Uiteraard is er niets mooiers dan in zijn boek zelf te grasduinen.

Zijn invalshoek inspireerde mij tot mijn maandelijkse bijdrage:

<https://wijsheidsweb.nl/wijsheid/amor-fati-levenskunst-door-het-omarmen-van-tragiek/>

Neem een tekst (verhaal, filosofisch boek, bijbel of ander wijsheidsgeschrift) mee dat voor jou belangrijk is (geweest) in je levensoriëntatie.

En:

Achtergrondtekst bij het belang van een intercultureel perspectief ten tijde van globalisering en het voeren van een interculturele dialoog:

<https://wijsheidsweb.nl/wijsheid/weten-van-waar-den-uit-andere-windstreken/>

Woensdag 2 maart: het thema 'vrijheid'

Dit thema is zeer veelzijdig, breed, diep en gelaagd:

- spreekt zowel voor iedereen zeer persoonlijk,
- het staat centraal in maatschappelijke discussies rond de coronamaatregelen,
- als dat het een brug vormt met de filosofische levenskunst en religieuze/spirituele wijsheidstradities uit onze eigen cultuur (verlossing/ bevrijding van zonden) en uit andere windstreken, zoals de gerichtheid op Verlichting/ Ontwaken in het boeddhisme (nirvana) en de hindoeïstische Bevrijding (uit samsara, moksha).

Ter voorbereiding voor wie wil:

Een tekst [over vrijheid vanuit de Advaita Vedanta](#) stroming door Wim van de Laar

Een tekst over [de boeddhistische praxis tot ontwaken](#) door Han de Wit (die ik vorige keer noemde i.v.m. het eerste versus derde persoonsperspectief)

Een tekst over [de verlosser vanuit het universeel soefisme](#) door Wite Carp

De eerste dialoogronde zal gericht zijn op ieders eigen reflectie/ associatie/ gevoel bij vrijheid.

In de tweede dialoogronde laten we interculturele perspectieven op het thema schijnen door middel van een kaartenset.

In de derde dialoogronde wisselen we aansprekende (persoonlijke, religieuze, spirituele) verhalen, mythische beelden uit ter verdieping van het thema.

De vierde en afrondende dialoogronde staat in het teken van ‘de kwestie’ achter de kwestie en trekken we een conclusie en, of formuleren we juist nieuwe vragen.

Schrijf een kwatrijn (vierregelig gedicht) als oogst uit de vier dialoogronden als huiswerk naar de volgende keer

Een rode draad door onze dialoog – vooral door de bedreiging van de vrijheid en de democratie door de oorlog in de Oekraïne – vormde de vraag hoe uiterlijke en innerlijke vrijheid zich tot elkaar verhouden: gaat het gericht zijn op de innerlijke vrijheid en ‘verlossing’ (de spirituele ruimte waarover de auteurs van de gegeven links naar teksten die we ter voorbereiding lazen) ten koste van een maatschappelijk en politiek engagement? Of kan het juist helpen innerlijke kracht te ontwikkelen teneinde ook naar buiten toe (politieke, sociale, economische) vrijheid te bevechten?

Hieronder volgt mijn Kwatrijn over deze Questie:

1. Op vleugels van verbeeldingskracht vlieg ik naar de Gouden Tijd en naar een betere wereld ergens en ooit
2. Het analyserende oog stuit op het mysterie dat de wereld bestaat uit ineliminabele deeltjes of uit golven...
3. Zoals De Kleine Prins zei: het wezenlijke zie je niet met het oog maar met het hart - de vos leerde hem wat vriendschap is.
4. Open je poort naar de ziel, opdat de wereld niet aan vlijt ofwel agressie, begeerte en slimheid ten onder gaat.

Omschrijving van een Kwatrijn en 2 Oosterse voorbeelden

De eerste drie regels van een kwatrijn vormen een inleiding tot een sublieme, subtiele of puntige vierde regel.

Voorbeeld 1 van Djelal-ud-din Rumi

(Perzisch dichter en mysticus uit de 13e eeuw)

Waar het levenswater van de vriend is, daar is geen ziekte meer
In de rozentuin waar je één bent met de vriend, daar zijn geen doornen meer
Er is – naar men zegt – een venster van hart tot hart
Hoezo een venster waar geen muur meer is...

Voorbeeld 2 T'ung-shan Linag-chien

(Chinese Zendichter uit 9e eeuw)

Groene bergen, vaders van witte wolken:
Witte wolken zijn de kinderen van bergen.

Witte wolken blijven heel de dag hangen.
Meestentijds vindt de berg het niet erg.

Instructie voor het schrijven van een Kwatrijn

Oogst uit de gevoerde dialoog door elke dialoogronde samen te vatten in een kernzin:

1. Geïnspireerd op het gekozen voorwerp op het dialoogtafelkleed
2. Geïnspireerd op de Kaart die jou toeviel met een Intercultureel perspectief
3. Geïnspireerd op een verhaal of dier/ mythisch wezen van het dialoogtafelkleed
4. De Questie achter de kwestie bij wijze van 'conclusie'